

Вступ до курсу

ПІДГОТОВКА ДО ШКОЛИ (1 рік)

Перед Вами комплексна програма **Підготовки до школи** дітей 5-6 річного віку, яка розрахована на один рік навчання. Ця програма передбачає проведення 2-х занять на тиждень по 50-60 хвилин.

Конспекти занять розроблені таким чином, щоб надати педагогам широкі можливості для формування особистісної зрілості дитини, базових якостей кожної конкретної дитини з її індивідуальними особливостями та досвідом. Даний курс відповідає вимогам та завданням оновленого Базового компонента дошкільної освіти та чинним освітнім програмам. Відповідно до цих принципів були підібрані робочі зошити та підручники.

Конспекти занять розроблені з урахуванням пів року та блочно-тематичного принципу, оскільки це сприяє системному та цілісному підходу у забезпеченні виконання програмних завдань щодо здійснення якісної підготовки до школи. Також при розробці конспектів враховувався принцип інтеграції навчального матеріалу навколо однієї теми, що сприяє цілісному сприйняттю дитиною інформації.

Всі заняття є комплексними, тобто вони включають у себе декілька предметів.

Заняття побудовані таким чином:

1 день – Ознайомлення з навколишнім світом + Розвиток мовлення + Грамота/Читання/Підготовка руки до письма

2 день – Ознайомлення з навколишнім світом + Розвиток мовлення + Логіко-математичний розвиток/Підготовка руки до письма

*під ознайомленням з навколишнім світом, автор має на увазі не лише ознайомлення дітей зі світом дорослих та предметами навколишнього середовища, але й природу. Також автор не виділяв окремо предмет Художня література, адже вона є одним із структурних компонентів представлених комплексних занять.

Підготовка дитини до школи визначається за декількома лініями розвитку:

- загально пізнавальним, що включає у себе - сприйняття, увагу, уяву, мислення, пам'ять;
- логіко-математичним, який передбачає розвиток розумових операцій (аналіз, синтез, узагальнення, порівняння, класифікації тощо);
- мовленнєвим розвитком (сюди ж входить і підготовка руки до письма).

Освітніми завданнями є:

- формування позитивного ставлення до світу на основі емоційно-чуттєвого досвіду;
- збагачення досвіду пізнання дитиною навколишнього світу та усвідомлення себе в ньому;

- сприяння розвитку самостійної пізнавальної активності дитини;
- розвиток та вдосконалення різних способів пізнання відповідно до вікових норм та індивідуальних темпів розвитку дитини;
- цілеспрямований розвиток дитини за допомогою спеціальних дидактичних ігор і вправ, що сприятиме максимальному використанню розумових операцій у процесі пізнання світу;
- розвиток пізнавальних здібностей дитини, вміння аналізувати різні явища та події, зіставляти їх, узагальнювати, робити елементарні висновки, умовиводи, висувати припущення, обґрунтовувати власну думку;
- заохочування пізнавальних запитань дитини;
- ознайомлення з різними джерелами інформації (книгами, журналами, газетами, телебаченням, радіо, комп'ютером), показати їх роль у житті людей.

Всі перераховані освітні завдання є надзвичайно важливими при підготовці дітей до школи, адже метою підготовки дитини до школи є не лише вміння читати, писати та рахувати. Сучасні батьки та педагоги працюють над більш широкими завданнями, комплексною підготовкою дитини не лише у освітньому, але й у соціальному просторі. Саме комплексний підхід до складання цього курсу робить його таким ефективним і корисним.

Нижче перераховано показники загально пізнавального розвитку дитини, логіко-математичного та мовленнєвого розвитку, які мають опанувати діти в процесі підготовки до школи.

Показники загально пізнавального розвитку дитини:

- має уявлення про природне довкілля тієї місцевості, де проживає;
- розпізнає 3–5 (і більше) видів дерев, кущів, трав'янистих рослин, грибів; кімнатних рослин; ягід, овочів, фруктів; лікарських рослин; знає їх назву, будову рослин, умови і місце зростання, розуміє значення у природі та в житті людини;
- розпізнає тварин своєї місцевості: свійських і диких. Має уявлення про звірів, птахів (перелітні, осілі), безхребетних (черви, молюски, раки, павуки, комахи), прісноводних та акваріумних риб, земноводних, плазунів; знає назву, будову і спосіб їхнього життя, цікаві особливості поведінки, значення тварин у природі та в житті людини;
- має уявлення про окремих представників тваринного та рослинного світу інших географічних зон Землі;
- знає, які види водойм (річки, озера, моря) є у місцевості, де проживає, їх назву, значення у природі та в житті людини;
- володіє елементарними правилами природокористування, безпечної поведінки в природі тощо;
- розуміє і може пояснити значення повітря, води, ґрунтів у природі та в житті людини;
- має елементарні уявлення про світлові та електричні явища природи;

- чітко розрізняє пори року та їх послідовність, може розповісти про їх характерні ознаки, про відповідні сезонні зміни в природі, житті тваринного світу та діяльності людини;
- орієнтується на глобусі, мапі, розрізняє водний простір (океани) і сушу (материки);
- має елементарні уявлення про космос: компоненти видимого космосу (Місяць, зорі, Сонце), невидимого (деякі планети, комети, сузір'я); засоби дослідження космосу людиною (телескопи, станції, космічні кораблі); професії, що пов'язані із космосом (космонавти, астронавти, астрономи);
- класифікує предмети найближчого оточення (посуд, одяг, взуття, меблі, іграшки, побутова техніка, продукти харчування тощо), знає їх назву, функціональне призначення/значення та способи дії/використання; називає різні види транспорту, споруд, розрізняє різні види житла;
- має знання про способи виробництва предметів побуту (старовинні, сучасні, рукотворні, промислові предмети) та сировину/матеріали, з яких вони виготовлені (дерево, глина, скло, метал, папір, тканина, шкіра, пластик, хутро тощо);
- розрізняє соціальні середовища (сім'я, родина, рід, дошкільний навчальний заклад, школа, місто, село, країна), розуміє взаємозалежність між окремою людиною та її близьким і далеким соціальним довкіллям;
- розуміє поняття: рідні, близькі, знайомі, чужі; молодші, однолітки, старші, дорослі, старі; володіє культурою взаємин з різними категоріями людей;
- знає назву міста/села, країни, в якій мешкає, та столиці; називає і шанує державні символи (Герб, Гімн, Прапор);
- розповідає про сімейні свята, бере активну участь у їх підготовці, дотримує сімейних традицій;
- має уявлення про інші нації та народи, знає назви 2-3 країн;
- має сформовані вміння і навички найбільш доступних і необхідних для розвитку соціального досвіду видів праці. Проявляє інтерес до різних професій.

Показники логіко-математичного розвитку

- уміє лічити в межах першого десятка, використовуючи різні види лічби (кількісна, порядкова, у прямому та зворотному порядку, від заданого числа тощо);
- знає числа від 0 до 9, співвідносить їх з певною кількістю предметів, елементів множин;
- має уявлення про склад числа з одиниць та двох менших (у межах 10), визначає суміжні числа;
- устанавлює числову рівність, нерівність, визначає відношення “на скільки більше?”, “на скільки менше?”, “порівну”, “стільки само”;

- знає знаки “плюс” (+), “мінус” (–), “дорівнює” (=), співвідносить їх з діями додавання і віднімання;
- усно виконує прості обчислення, розв’язує логічні задачі;
- користується початковими логічними прийомами, вживає у мовленні сполучники: і, чи, якщо ..., то”;
- порівнює предмети за висотою, масою, шириною, довжиною, товщиною, загальною величиною, здійснює класифікацію за цими ознаками тощо;
- володіє знаннями про основні одиниці вимірювання різних величин: довжини (сантиметр, метр), маси (кілограм), об’єму (літр); має навички вимірювання умовною міркою;
- розпізнає геометричні фігури, знає їх назви, властивості (площинні: круг, овал, трикутник, квадрат, прямокутник, багатокутник; об’ємні: куля, куб, циліндр, конус); знаходить подібні форми у навколишніх предметах, малює / складає предмети з різних геометричних фігур або знаходить фігури у заданому малюнку, візерунку тощо;
- орієнтується в розташуванні предметів у просторі (вгорі, внизу, ліворуч, праворуч, попереду, позаду, посередині тощо), визначає відстань, вживаючи поняття: далеко – близько, поруч – далі;
- уміє визначати розташування предметів відносно себе і будь-якого предмета, розміщувати предмети на площині (на столі, підлозі, майданчику, в зошиті та ін.);
- розрізняє та правильно вживає часові поняття: сьогодні, завтра, вчора, зараз, згодом, раніше, пізніше;
- має уявлення про часові одиниці: хвилина, година, доба (частини доби – ранок, день, вечір, ніч), тиждень (назви днів тижня та їх послідовність), місяць (назви 12 місяців), рік (пори року – весна, літо, осінь, зима);
- орієнтується у часі за допомогою годинника (в межах години за циферблатом) та календаря;
- застосовує логіко-математичні вміння у повсякденному житті: вміє набрати номер телефону служб порятунку, користується пультом телевізора, аудіо-відеотехніки; знає свій вік, вік тата, мами та інших членів родини, знає дату свого народження, адресу і номер квартири.

Підготовка до письма

- розвивати просторові уявлення, вміння орієнтуватися на площині, сторінці альбому, книжки, зошита (знаходити центр, середину, лівий, правий, верхній, нижній краї, правий верхній, правий нижній та інші кути);
- розвивати дрібні м’язи, гнучкість суглобів та моторику пальців і кистей рук, координацію рухів кистей рук та очей, окомір.

- вчити правильно тримати олівець і ручку для виконання спеціальних вправ з підготовки до письма (на відміну від тримання олівця під час малювання);
- вправляти у спеціальних графомоторних і графічних вправах з обведення контурів зображень, штрихування форм різними способами (крапками, короткими штрихами, прямими і хвилястими лініями у різних напрямках), проведення прямих, ламаних, кривих ліній різної конфігурації на нелінованій та лінованій основі;
- вчити впевнено рухатися по площині, вздовж рядка, ритмічно розміщувати на рядку прості зображення, графічні елементи і візерунки з них.

Показники мовленнєвого розвитку:

- володіє правильною звуковимовою;
- регулює дихання і темп у процесі мовлення;
- володіє силою, висотою, тембром голосу;
- розуміє значення мовлення для людини;
- ефективно спілкується рідною мовою;
- розрізняє рідну й чужу мови; виявляє інтерес до них;
- має збалансований словниковий запас із кожної сфери життєдіяльності;
- розмовляє грамотно, вживає прості й складні речення;
- веде діалог невимушено, підтримує розмову на запропоновану тему;
- дотримує мовленнєвого етикету у спілкуванні;
- самостійно складає монологічні висловлювання різних типів;
- отримує задоволення від читання (дорослим та власного);
- вільно переказує знайомі літературні твори, зміст побаченого, розповідає напам'ять невеликі віршовані твори, відгадує і складає загадки;
- має уявлення про речення, слово, склад, звук і букву як одиниці мовлення, виокремлює їх із мовленнєвого потоку;
- розрізняє голосні і приголосні звуки; тверді та м'які приголосні звуки;
- має навички звукового аналізу простих слів;
- визначає та виділяє звук на початку, в кінці та середині слова; придумує слова на заданий звук;
- ділить слова на склади; придумує слова на задану кількість складів;
- визначає наголошений звук, склад;
- цікавиться читанням, робить спроби читати;

- впізнає букви, називає їх, виділяє у різних текстах;
- читає слова і речення, невеличкі тексти;
- правильно сидить за столом, тримає олівець і ручку;
- орієнтується на сторінці книжки, альбому, зошита, в межах клітинки та ліній у зошитах з лінованою основою;
- координує рухи очей і кисті руки та впевнено рухається по площині, вздовж рядка під час виконання графічних завдань.